

Tertio vel cassatione etiam dicendum est, Rubeum non debuisse compensare dictos fructus cum ipsa pecunia deposita, quod de specie ad quantitatem non admittitur compensatio l. vlt. C. de compensa. At qui frumenta extantes nondumque consumpti dicuntur species, pecunia vero dicitur quantitas, sicuti manifestum est & in specie tradit Sebastianus Medices in tract. de compensatione q. 9. nu. 12. Ergo Rubeus non debuit compere dictos fructus cum dictis aureis centum quinque ginta depositis. Nec repugnat si dicatur estimationem fructuum consumptorum dici quantitatem & ob id 41 admittere compensationem, vt tradunt Bartolus in l. diuortio. §. ob donationes. nu. 3. in fine ff. soluto. matr. & ibidem Alex. nu. 3. & Iason. nu. 5. & alij congettati à Gallia in dicto consil. 32. nu. 3. qui nume. 4. refert Baldum in l. quamvis. P. quibus ex causis pignus tacite contrah. & Negusantium in tract. de pigno. & hypothec. in quinta parte principali. in quinto membro. num. 11. affirmantes quod is, qui afferit, fructus fuisse compensatos in sortem probare debet, ipsos fructus ex tempore fuisse consumptos, aliqui non admittetur 42. t. compensatione. Portò in casu nostro, non constat quod eo tempore finiti trienniū fructus percepti a Rubeo fuerint ab eo consumpti: quod Alexius probare debuit: 43. cum per trienium t. perdurare presumantur, vt scribunt Bartolus in l. si seruum. §. vlt. ff. de verbo. oblig. Ruinus in consil. 56. nu. 3. lib. 2. & Alciat. in resp. 140. in fine, secundum impressionem antiquam lugdunensem si ergo Alexius prætendebat ius aliquod in dictis fructibus debet ad eorum recuperationem agere, non autem afferere nunc illos fuisse in ipsam sortem compensatos.

Quarto accedit, quod depositum sui natura & priuilegio non admittit t. compensationem. l. vlt. C. de compensatione. & l. pen. C. depositi, & ibidem docto. Atqui contractus iste fuit depositi, saltem irregularis, qui habet eadem priuilegia qua tributa sunt vero & regulari depositi; sicuti tradunt Bald. in l. in contractibus. §. 1. q. 2. C. de non numero. pecunia, Angelus Aretinus in §. præterea insit. quibus modis re contrah. obligat. Curtius in l. 2. in principio. nu. 7. ff. si certum petat. & ibidem Purpureus nu. 12. qui testatur, hanc esse communem doctorum sententiam, Natta in consil. 43. 8. n. 7. & Rolandus in consil. 17. nu. 7. lib. 1. Et in specie compensationis ita respondit Riminaldus senior in consil. 101. nu. 38. lib. 1. idem affirms Sebastianus Medices in tract. de compensationibus. q. 19. in fine in prima parte. Ergo fructus isti à Rubeo perceperit compensari non potuerunt cum deposito ab eo facto. Hoc argumento, certe ad rem nostram vobis est præstans. Quinto suffragatur non mediocriter, quod prædictus Alexius iure iurando promisit restituere dictum depositum in tot aureis in auro, & non in alia re. At qui iuramento obligatus solvere non potest compensationem t. deducere eaque vti, ergo non potest Alexius allegare compensationem loco solutionis & restitutioonis depositi. Minorum illam argum. propositionem probant multi congettati ab Ofalco in decif. 92. n. 26. quem in specie sic argumentando nostro in casu adduxit idem doctiss. D. Scortilinus. Quibus accedit alij quam plurimi longa serie relata a Sebastiano Medices in tract. de compensationibus. q. 25. nu. 2. & 13. in prima parte & Seraphino in tract. de priuilegijs iuramenti. priuilej. 74. nu. 3. qui. nu. 127. versi. ego arbitrator & dixit, hanc opinionem esse communem & tamquam tutiorem amplectendam.

Sexto & ultimò admisso circa veri præiudicium quod

locus esse potuerit compensationis: attamen hoc intelligendum esset, si Alexius depositarius petiuerit dictos fructus t. compensari, imputarique debere in sortem, siveque in ipsum depositum: sicuti egregie tradit glof. in l. si constat. C. de compensa. quam secuti sunt doctores ibi, Cornues in consil. 115. colum. 2. vers. his tamē non obstantibus. libro primo, Guido Papa. In q. 221. num. 2. Seraphinus in dicto priuilegio 74. num. 146. in fine, & Sebastianus Medices in tract. de compensationibus in secunda parte. quast. 21. nu. 5. & 6. & haec quidem est propriæ compensationis, quam computatio- nis alio nomine appellat præstantissimus D. assessor, suo in motu pag. 1. a tergo, & paulo post scribit, esse solutionem, quod nostro in casu verum non est, nec irre aliquo probatur. Non obstat, nunc quod in motu dicitur, hunc scilicet contractum fuisse quidem in solutum dationis, sed tamen cōditionalis, calu quo intra triennium non restituereetur pecunia deposita, seu verius mutuo data. Quia conditio non euenit, quia ipse Alexius restituit pecuniam, permittendo Rubeum creditorem percipere fructus prædiorum, qui in sortem t. ipsam computandi erant, ne aliqui dicatur Rubeus exercuisse fānus: sicuti responderunt post alios Iason in consil. 174. num. 18. lib. 2. & Natta in consil. 409. num. 1. lib. 2. & tradit Plous in l. si quando, nu. 430. C. vnde vi.

Respondeatur negando non euenisse conditionem in solutum dationis; quia immo euenit, cum vt supra demonstrauimus Alexius non restituerit aureos in auro, sicuti conuentum fuerat & fructus triennales à Rubeo perceptos iure proprio sui dominij percepit, cum virtute clausula, ex nunc prout ex tunc in solutum dationis retroactionem sumplerit initiu. illo primo anno 1561. Præterea ostendimus suprà alijs rationibus, fructus prædictos computari non potuisse in ipsam sortem, quæ omnino restituenda erat, eti. Alexius ius aliquod prætendebat in ipsis fructibus, agere & de suo iure experiri debebat. Quia quidem vana prætentio euenuit postea, dum ipse Alexius transfigendo plus à Rubeo seu Milano Rubei successore accepit quam prætendere poterat, nempe aureos centum viginti quinq; quæ summa non solum aqualet valori fructuum, sed etiam propè accedit ad valorem ipsummet prædiorum in solutum datorum.

Tertia dubitatio, an fructus tam naturales quam industriales ex dictis prædijs insolutum datis percepti à Rubeo post annum 1564. sint ei iure acquisiti ita quod eos restituere minimè teneretur? Et quidem dicendum est, iure sibi acquisiuit.

Hæc vera iurius sententia probatur.

Primo ea ratione & argumento, quod is, qui possideri iusto titulo & bona fide, sine controvēsia facit fructus t. naturales suos l. qui scit. §. 1. de vñis, Bart. in l. ex diuerso. §. 1. n. 5. ff. de rei vind. 10. Copus in tract. de fructib. l. 2. tit. 1. c. 1. & Cephal. in consil. 63. n. 10. li. 1. quos secutus sum in commentarijs de recuper. posse. remedio 15. n. 579. De fructibus industrialibus nemo dubitat. Atqui Rubeus posset iusto titulo & bona fide, Ergo Rubeus fecit fructus suos. Illa minor argumentum propositio sic probatur. De iusto titulo constat ex his, quæ scripti suprà in prima dubitatione. Bona fides appetit primùm iuris præsumptione, quæ dicimus possidentem titulo iusto, vel etiam putati præsumi bona fide possidere, sicuti tradunt quamplurimi, quos longa serie congesisti in cōmentarijs de præsumptionibus lib. 3. præsump. 130. n. & 2. Præsumitur etiā bona fides Rubei propter ea quod palam & manifestè contraxit, vt post alios scripti in d. præsump. 130. in fi.

Secundo accedit, quod est si admittimus contractū insolutum dationis factum inter ipsum Rubeum & Alexium non fuisse de iure validum; at amen negate non

rationes & doctorum auctoritates supra in prima dubitatione commemorata suadere potuerint non solū Rubeo, sed etiam cuilibet viro bono & eruditō cōtra-ctum iure valere, & consequenter sic contrahente 51 esse in bona fide: cum etiam error iurist (quod fortius est) causet bonam fidem, vt in specie respondit Io. Vincentius Hondeus in consil. 3. nu. 72. qui huius opinonis refert Crauettam in consil. 145. num. 19. versi. saltē negari, lib. 1. qui ciudem sententia refert Corneum & Curtium iuniorem. Et his accedunt à me cōgesti in commentariis de recuperanda possels. remedio 15. nu. 629. & alios refert Decianus in consil. 52. nu. 32. lib. 3. Et hac quidem bona fides causata ab hoc 52 iuris errore sufficit ad acquisitionem t. fructuum, secundum Bartolum in l. sed & filege §. scire. ff. de pet. hæred. quem secuti sunt Castren. & Baldus allegati ab Hondedeo præcito loco. Quibus addo à me cōmemoratis in commentarijs de recuperanda possels. remed. 13. nu. 35. & 36.

Tertiū suffragatur, quod Rubeus possedit dictos fructus sine aliquid contradictione ultra triennium; quo 53 fit, vt eos dicatur aquisiuit. sicuti de t. fructibus naturalibus tradunt Bart. in l. sequitur. §. si fructus. ff. de vñcap. Baldus in l. 1. num. 7. C. de vñis & fructibus rei lega. qui scribit, priuilegium bona fidei possessor 54 esse in præscribendis fructibus t. extantibus à solo separatis, sive titulum habeat, sive non. Quod esse notatum dignum respondit Curtius sen. in consil. 72. col. 4. vers. sexta conclusio & alios retuli in dicto remed. 15. numero 588. & ibidem, num. 621. idem esse dixi de fructibus industrialibus. Et accedit nunc Decianus in consil. 52. numero 31. versic. item non procedit libro tertio.

Quarta est dubitatio, admisso citra veri præiudicium, quod constaret de aliqua mala fide Rubei, an illa nocet vel non Milani, qui dicta prædia in solutum data ab Alexio dicto Rubeo ipso acquisierunt. Respondendum est non nocere. Huius veritatis declaranda gratia distinguo ex interpretum omnium sententijs; duplēcēt esse malam fidem, veram scilicet & præsumptam. Malafides vera & certa illa est, quando manifeſtē constat possidentem occupasse, sicut, spoliasse antiquum possessorem, vel alio iniusto modo possidere.

Præsumpta t. vero quando solis coniecturis appetat, vt si quis possidet rem quando scit suam non esse, ignorat tamen cuius sit iuxta l. vlt. C. vnde vi. Ita declarat Capicus in decif. 86. nu. 7. & nu. 9. Ita quoque dicitur vera malafides apparet, quando quis scienter emit rē 36 alterius: præsumpta t. quando quis ingreditur possessionem vacantem, quam putare & credere debebat ad alium pertinere. Ita Crauettam in consilio 146. nu. mero sexto.

Hoc præmisso, dicimus malam fidem veram noce- 62 re non solum successori vñuersali, vt scribunt Accur- fuis. l. tutor rerum ff. de admin. tut. sed etiam singulari successori; sicuti affirmant Castrensis, Alexander, Fe-

linus & reliqui quos referam: Malafides t. vero præsumpta nec vñuersali nec singulari successori nocet. Ita Accurius in d. tutor rerum Castren. in l. nunquā la 2. in prin. ff. de vñca. Alex. in l. Pomponius. S. cum quis. nu. 12. ff. de acq. poss. Feli. in c. si diligen. nu. 6. in fi. vers. & alius casus de præctri. Ruin. in consil. 170. in fi. li. 1. Bertran. in consil. 170. nu. 2. lib. 2. in nouis Capicius in decif. 86. n. 7. & n. 9. Paris. in consil. 23. n. 2. 14. li. 1. Socin. iun. in consil. 76. n. 98. li. 1. Anton. Gabriel in li. 5. Conclusioniū tit. de præctrip. conclut. 5. nu. 6. Didacus Couar. in ca. possessor malafidei in 2. par. §. 9. nu. 6. de reg. iur. in 6. Hondeus in consil. 3. 1. nu. 75. & in consil. 84. n. 24. Cum itaq; dici minimè possit, Rubeū fuisse in vera malafide, sed in præsumpta (quod etiam ex iā dictis negatur) ex quo creditur titulu suum esse iustū

Tomus Duodecimus.

sequitur dicendum, eius presumptam malam fidē non nocere Milani singularibus suis successoribus. Et his cessant allegata in motu nempē Rubeū fuisse in ve- ra mala fide, ex quo sciebat creditum suū aureorū 150 fuisse extinctum per fructū perceptionem, & tamen adhuc retinebat dicta prædia. Hoc sanè cessat quia iam supra demonstrauimus Rubeum tamquā verum dominum legitimūque possessorum propter insolū- tum dationem, adhibita illa clausula, ex nunc prout ex tunc, percepsisse dictos fructus. Quod vero iure & saltē probabilitē crediterit Rubeus se habere, iu- stum titulum ex permutatione satis constat rationib. & doctorum auctoritatibus commemoratis supra in prima & secunda limitatione.

Quinta & ultima est dubitatio, an transactio inita inter Alexandrum & Milanos rescindi posset vel non possit prætextu l. sonis ab ipso Alexio deducta, & ve- re respondendum est, praedictam transactiōnem rescindi minime posse: sed obseruari omnīnō debet.

Primo, vel eo sat, superque fundata est Milani in- tentio, quod transactio t. obtinet vim iudicati. l. 2. ff. de iure iurā. & per eam omnis actio extinguitur. l. 2. ff. de transactio. & l. vt responsum. C. eo. vbi docto. & 59 transactio t. retractare non solet, etiam si instrumen- ta de novo reperiantur. l. sub prætex. tu. la. seconda. C. eo. de transactio. & ibidem docto. Decianus in consil. 11. num. 12. lib. 3. & in individuo nostri casus Gallia in consil. 32. num. 36.

Secundò accedit quod transactio hec fuit iure iurādo transigentium confirmata. Quod sanè iuramentū operatur, ne aliquo modo rescindi posset t. transactio l. si quis maior. C. de transact. & ibidem doctores & scribunt Alexander, Parisius, Socin. iun. Gratus Cotta & Nonius, quos in terminis huius controvēsia refert & probat Gallia in c. 1. 3. nu. 39. Et prædictis accedunt Bero. in consil. 59. num. 19. lib. 3. Purpur. in consil. 566. num. 10. lib. 2. idem ego ipse respondi in consil. 401. nu. 16. 1. lib. 5. vbi alijs comprobauit.

Tertiū suffragatur quod cum transactio hæc inita anno 1579. fuerit deinde amplissimis uerbis cōfir- mata & ratificata à d. Alexio anno 1584. sequitur dicendum, nulla ratione vel causa posse rescindi: cū iure di- 61 ci posse geminata transactio, t. quæ nulli subiacet re- scissioni, quemadmodum respoderunt Decius in consil. 181. col. 2. Socin. iun. in consil. 67. nu. 45. li. 2. Crau. in consil. 11. & in consil. 14. n. 8. & Riminald. iun. in consil. 164. nu. 71. lib. 2. Hos retuli & probauit in consilio 496. nu. 88. uers. præterea lib. 5.

Quarto confert quod Alexius scienter hac in transactio renuntiarunt omni l. soni, qua prætendere poterat transactiōnem rescissionem. Atqui is, qui scienter renuntiat l. soni non potest petere transactiōnem rescissionem. Ita post Socin. seniorē, Ruinum, Crauettam, Cephalum, Rolandum, & Decianum respondi in consil. 508. n. 37. quibus accedunt Berous in consil. 176. nu. 20. & nu. 25. li. 1. & Thobias Nonius in consil. 67. n. 8.

Quinto & vltimò, admisso citra ueri præiudicium, 63 quod Alexander prætendere possit transactiōnem rescindi attamen non prius audiendus est quam re ipsa restituerit quod ei Milano numeratum, datumq. fuit. l. si diuersa, & l. ubi pactum. C. de transact. & annota- runt Baldus Castren. Salicetus & reliqui in dicta l. si diuersa, & sic decimum fuisse in Consilio Neapolitano testantur Affilius in decisione 220. numero quarto, & Grammaticus in decisione 66. numero 22. & idem respondit Parisius in consilio 96. numero 112. lib. 1. Idem obseruatur in alijs cōtractibus, sicuti in cōtractu emptionis & uenditionis, in quo is, qui tanquam l. soni petit eam rescindi t. restituere debet quod accepit l. 2. C. de rescin. ven. c. cum dilectus & ca. cum caufam, de emptio. & uendi. & text. notab. in l. exempto. §. si quis

E virginem

virginem. ff. de actio. emp. vbi ressidenſ venditionem tamquam laſus pretium reſtituit. Ita in contractibus 65 innominatis † qui ab eo recedere vult, reſtituit acceptum l. cum te fundum. C. de pactis inter empto. & vendito. Et hoc quidem locum habet etiam in minori 66 requi vult aduersus contractum in integrum † reſtituit. vt ſcilicet ipſe reſtituat à ſe acceperum. l. quod ſi minor ſ. reſtitutus ff. de minor. 25. annis, & responderūt Corneus in confilio 188. nume. 11. libro 2. Crauettæ in confilio 7. numero 14. Rolandus in confilio 29. numero 7. libro primo. Nec hoc noſtro in caſu requirebatur aliqua interpellatio Rubei. Sed ipſe met Alex. tenebatur re ipſa offerre prædictam pecunia reſtitutionem, ſicuti in ſpecie reſpondit Parisius in dicto confilio 96. numero 22. libro primo. Et haec quidem oblatio fieri debuit prius & ante omnia quam petetur 67 transactionis † reſcrifio. Si quidem in dicta l. ſi diuersa. C. de transactio. conſtitutum eſt, quod petens reſcindi transactionem, id facere debet, reſuſa pecunia accepta. Quæ quidem verba reſuſa pecunia ſunt abla 68 tiui † abſoluti, qui conditionem ſignificant; ſicuti in ſpecie conſiderat laſon in dicta l. ſi diuersa. nume. 1. 69 in fine. Porro conditio prius impleri debet quam lo- cum habeat diſpositio. l. filioſam. ff. de condit. & de monſt. & hlegatum. C. de condit. in ſertiſ, & ſcripsi in confilio 13. numero 1. & in confi. 134. num. quinto, libro 2. & in commentariis de præumptionibus libro 4. præsumpt. 175. nu. 10. & in claris hiſ terminis ſe reſpondit Cephalus in confilio 207. numero 51. & 52. li- bro ſecondo, cum dixit, quod cum in caſu. l. aſte C. de pactis inter empto. & vend. in quo agitur de reſcrifio ne contractus, pretium acceptum debet prius & ante omnia reſtitui, quia poſitum fuerat in conditione, quæ quidem conditio prius impleri debet. Et rurſus probatur haec ſenentia textu dicta l. vbi paſtum. C. de transact. ibi ante cognitionem cauſæ. Quæ ſanè ve- ba manifeste ſignificant, cum, qui vult recedere à 70 † transactione, teneri antequam ingrediatur ad iudici- um, & ad cauſæ cognitionem, reſtituerē debere à ſe acceptum. Et haec quidem accepti reſtitutio debet el- 71 ſe cum effectu, arque ita requiriunt † de poſitio, non autem oſtendit oblatio; cum præſertim agatur de reſcindenda in ſolūtum datione, quæ aequiparatur vendito. 72 ni † qua ſi venditor vult recedere debet deponere pretium à ſe acceptum, vt tradunt Baldus & Caſtris in l. accepitam. C. de vſuris. ille nu. 15. iſte in fine, & ſe curi ſunt Ruinus in confi. 64. nu. 7. verſi. Non obſtat etiam lib. 4. Cagnolus in l. nu. 60. C. de pactis inter empto. & vendito.

His conſtat, ſatis ſuperque fundatam eſt intentio n̄ Milani. Supereft nunc, vt diluamus atque coſu- temus rationes & argumenta in motiuſ excitata & quibus virut Alexius ad demonſtrandum transactionem hanc eſſe nullam & reſcindendam.

Primo adducit, quod nulla eſt transactio haec propter ea quod facta fuīt ab Alexio aetate minori, non ſeruatis ſolemitatibus. Irequiritis a ſtato Alexandria ſin contraſtu minoris, ſicuti in ſpecie huīus ſtatuti reſpo- dit Natta in confilio 73: numero 7. & 7. Non enim dicitur ſeruata ſolemitas ex quod adhibiti ſunt Fabri- cius & Antonius Georgius tanquam ipſius minoris 73 proximi †; cum tamen extarent alii proximiores vt reſpondit Corneus in confilio 341. numero 7. libro ſecondo. Reſponderūt Alexium renuntiæ ſuſciptijs minoris aetatis adhibiti ampliſſimis clauſulam & iure 74 iurando, quo caſu dicunt tanquam minor † contra- xiſſe. Ita in diuiduo huīus noſtræ controvēſia reſpondebat Gallia in confilio 32. nume. 37. adductus au- toritate glossa & ſcribentium in authen. ſacramen- ta puberum. C. ſi aduersus vend. Crauettæ in confilio 7. nume. 4. & num. 6. Rolandi in confilio 59. numero

22. lib. 1. & Cephalii in confilio 207. numero 7.

Secundō obſiſit in eisdem motiuis, quod tra- ſcinditur propter laſionem enorimissima, vt ſcribit Decius in dicta 186. col. 12. & communem eſt opinione teſtantur Rolandus in confilio 7. numero 43. lib. 3. & Bursatius in confilio 75. numero quinto. At qui hac transactione enorimissime laſus dicitur Alexius; Ergo transactio haec reſcindi debet. Illa minor argumenti propositio vel ex eo probari dicitur; quod Alexius pro pretenſione aureorum ſep̄tem centum in ſti valoris prædiorum in ſolūtum datorum ac fruſtū ex ei perceptorum reſeptit ſexaginta aetos ſatum.

76 Reſpondet primus, quod cum transactio haec fa- etia ferit cauſa & ratione fuendiārū litium, reſcindi non poſt prætextu laſionis. Ita in diuiduo huīus controvēſie reſpondet Gallia in dicto confilio 32. nu. 38. motu auctoritate Alex. in confi. 42. nu. 11. lib. 1. Deciſ in confi. 216. nu. 3. Afflitti in deciſ. 220. col. 1. qui teſtatur, ita iudicat Cölium Neapolitanum Soc. iun. in confi. 32. num. 10. & nu. 48. lib. 3. Parif. in confi. 96. nu. 60. lib. 1. & Crauettæ in confi. 151. n. 26. & his accedunt plusquam ſexaginta doctores quos co- geſſi in confi. 401. nu. 157. qui dixerunt, transactione recindi non poſſe prætextu laſionis enorimissime.

Reſpondet ſecondus, & recte quidem Gallia in 77 dicto confi. 32. nu. 40. & nu. 41. laſionem † ex parte Alexio probatam non fuīſſe eo modo, quo in reſcindenda transactione deduci & probari debet. Et fanē deducendum & probandum teſtimonio & iudicio iuriſ pe- ritorum, quod non ſolum habita ratione, & reſpectu valoris rei, Sed etiam dubiſ cūtus huius, transigens longe plus ultrā dimidiā habiturus fuīſſet, ſi non tranſigiffet. Ita reſpondent Abbas in confilio 64. col. 2. lib. 1. Alex. in confi. 42. nu. 11. lib. 1. Decius in confi. 216. nu. 3. & 4. Botrius in confi. 106. nu. 57. & in confi. 176. nu. 25. lib. 1. Purpura in confi. 232. nu. 3. lib. Cotta in memoriali in verbo Vendito in fine Crauettæ in confi. 152. nu. 27. & in confi. 430. nu. 4. Soc. iun. confi. 32. in fine. lib. 3. Natta in confi. 144. nu. 10. & 11. Rolandus in confi. 28. nu. 27. lib. 4. Pinelus in l. 2. parte prima cap. 4. nu. 19. C. de reſcind. vend. Cepha- lus in confi. 93. nu. 9. Alba in confi. 32. nu. 36. & 37. Plotus in confi. 88. nu. 5. Simon de prætis in confi. 7. nu. 3. Gallia in confi. 257. nu. 10. 11. & 12. Hörnius in confi. 67. nu. 1. 7. & ego ipſe in confi. 156. nu. 37. lib. 2. & in confi. 603. num. 27. lib. 7. Cum ergo laſio haec probata non fuerit teſtimonio iuriſperitorum, ſequitur dicendum de ea non conſtar. Immò iudicio aduo- catorum ipſorum transigentium conſtat ita iure fuīſſe transactum, vt in ſpecie conſideratur Thobias No- nius in confi. 67. nu. 20.

Reſpondet Tertio, & recte Gallia in dicto confi. 32. nu. 45. quod nec quidem probata fuīt laſio non ſolum enorimissima. Sed nec etiam ultrā dimidiā. Nam (inquit Gallia) tres tantum teſtes ſunt; qui ſuper valore bonorum reſpectu reſcissionis huīus transactioſ deposituerunt, nempe Octauus nonus & decimus non probant ſecondum Galliā, cuius traditiones alijs non nullis cōprobari poſſunt, hac prius pmiſſo, 78 qd ad probandum rei immobilis valorē, † vi. locus fit reſcissioni contractus propter laſionem plura eſſe co- ſideranda. Et primo quidem conſiderandū eſt tempus celebrati contractus; ſicuti ſcribunt Alex. in confi. 54. nu. 4. & 5. lib. 6. Cremen. in l. 2. nu. 172. in fine & nu. 173. C. de reſcind. vend. & ibidem Pinchus in tercia parte. cap. 4. nu. 15. qui alios multos refert. Eſt & ſecondū aduertendum quod teſtes deponentes de valo- 79 re † ipſius rei, aut eſtātur quod communī aſtimatione hominum, qui cognitas habent ipſius rei qualitates, tā ſi aſtimateſ de reſcind. vendic. & ibidem Salicetus in q. 20. &

q. 20. & Cagnolus, numero 236. in fine, & num. 247. Alexand. in l. prætia rerum, num. 10. ff. ad legem Fal. Decius in l. quatenus, numero septimo, ff. de regu. iur. 80 Tertiò ad demonſtrandum rei immobilis valorē con- ſiderandi ſunt reditus & fructus, qui ex ea percipi po- terant tempore contractus, quemadmodum poſt Bal- dum & Salicetum tradit Cagnolus in dicta l. 2. numero 223. C. de reſcind. vendit. & idem ſenſit Ruinus in confi. 35. numero 36. libro primo. Quartū teſtes de- ponentes ſuo iudicio rem tanti valoris † eſt non pro- bare tradunt in ſpecie Curtius iun. in confilio 144. nu- mero quarto, & in confilio 165. numero 17. Craue in confi. 6. numero 123. in confi. 41. num. 4. & in confi. 262. numero 4. in fine. Que quidem tradiſo procedit, niſi teſtes tanquam veritati ſcribent & cognoverent qua- litates ipſius rei, vt reſpondent Curtius iun. in confi. 165. numero 19. Socinus iunior in confi. 73. nume. 7. lib. 2. & Parisius in confi. 56. num. 16. lib. 2. Roland. confi. 59. num. 17. lib. 1. Olafus in deciſ. 91. num. 10. 81 Quintū teſtes † deponent, debent de propria ſcientia & cognitione, non autem de auditu, vt reſpondit Curtius iun. in confi. 165. num. 17. ad finem. Noſtro in caſu prædicti tres teſtes ob id non probant dictorum prædiorum valorem, cum octauus & ambigüe, & de ſuo iudicio deponunt, vt refert Gallia in dicto confi. 32. nu. 48. verſ. ſecondus refert &c. non reddit conſidentem ſuę attestatione ratione; inquit ſanè fuīſſe valoris tri- ginta aureorum, quia nunc vendi fecit pro eodem pre- tio Antonio Claro. Non concludit haec ratio, primò, quia non affirmat prædia, quæ ipſe teſtis vendi fecit di- cto Claro eſſe euīdem qualitatibꝫ, quæ ſunt haec, de qui- bus agitur. Secundò, quia non sequitur, hodie ſunt tan- ti valoris: ergo & tempore contractus: cum à die con- tractus, qui celebrauit ſuit anno 160. vñq; ad tēpus examinationis huius teſtis, qd ſuit 1583. interceſſerint duo & viginti anni; intra quod tempus auctum fuīſſe prædiorum valorem credendum eſt, ſicuti nō docuit ipſa experientia. Et teſtes de rei valore ſic deponentes non probant: cum attelari debent teſtes de valore, qui erat tempore contractus, vt dixi ſuprā. Tertiò quia at- testatur de aſtimatione particulari eius qd Antonius Clarus emit: cum tamen debuit ſe referre ad cōmu- nem aſtimationem; ſicuti ſupra admonui. Decimus te- ſtis non pariter cōcludit, quia & ſi deponit, prædia elle- valoris aureorum viginti ſep̄tem & viginti octo; non tamē in ratione ſe refert ad cōmūnem aſtimationem: Sed quia ſe pſi dixi audiuit, præterim à duobus ſac- co ſciliſ & Tartara, qui dixerunt, ſe tanti emiſſe. Et 82 idē non probant, cum teſtis † de auditu auditus fidē non faciat. l. teſtiū. C. de teſtibus & alijs affirmat Gal- lia in d. confi. 32. nu. 55. Non etiam probat dicti teſtes, cum non deponant de prædiis hi noſtri, ſed de aliis, quæ forte ſunt feruiliora & conſequenter majoris va- loris. Et demum non teſtatur, quod haec ſit cōmūnis aſtimatione. Et in ſpecie ſic reſpondit Ruinus in confi. 35. num. 36. lib. 1.

Reſpondet tertio admisso (citra veri præjudicium) quod prædicti teſtes probent dictorum prædiorum valo- rem: attamen conſtat Alexium non fuīſſe laſus enorimissimum, ſicuti in argumen- to dicitur. Nam vnuſ teſtiū deponit prædicta prædia eſſe valoris aureorum viginti ſep̄tem pro ſingulo modio, alter teſtatur de viginti ſep̄tem, tertius triginta. Quo caſu, vt recte dixit Gallia in dicto confi. 32. nu. 56. conueniunt in ſumma illa vi- ginti ſep̄tem, ſicuti in ſpecie tradit Salicetus in l. 2. nu. 28. C. de reſcind. vend. Hac itaque prædia ſi eſſent ualoris aureorum quin quecūcēt & quadraginta Rubeus autem emptor nu- metauit aureos centum quinquaginta; Milauis vero in transactione ſoluſt aureos centum nonaginta (ſic in facto mihi præſupponitur) & Gallia in d. confi. 32. in 83 26. ſecondū alleganti pro ſuo fundamento, probandam eſſe. 20 Vnuſ ſenſit queſiſtibꝫ poſſe preſumti ad annos centum. 21 Fideicommissum ſuccēſſum argui iniunctum ex onere iniuncti bāredibꝫ ſuccēſſive. 22 Onus minutum fideicommissarij caducatis, apud bāredem remanere. Caducata vocatione, onus iniunctum vocati remanere apud bāredem. 23 Claſſulam, omni meliori modo, poſitam in testamētis, 24 inducti

E 2 indu-

ſi. dixit, Milauis numeratſe 125. tantum. Præſuppoſi- to itaq; quod ſalē numerati fuerint Alexio autē 275. dici non poſt, quod ipſe Alexius fuerit laſus enorimil- ſimē: cum † laſio enorimissima illa eſt dicatur, quan- do datur minus tripli, vñ quadruplo quā dari debuit: ſicuti reſpondi in confi. 1. nu. 494. li. 1. in confi. 251. nu. 4. li. 3. & in confi. 401. nu. 153. li. 5. auctoritate Caſ- tren. Cornei, Crotti, Beroij, Purpurati, Arij Pinelli & Marzarij. Immò nec enorimis dic potest haec allegata laſio: cum in transactione † dicatur quis laſus, quādo illa multum excedit dimidiā iuſti valoris, non quidē ſecūdum veram aſtimationem rerum, de quibus tranſaſtū eſt, ſed cōſiderato dubio litis euentu, quemadmodum poſt alios declarauit in d. confi. 401. num. 156. Porro laſio haec non etiam excedit dimidiā ſumma 200. & 40. aureorum, prætēla ab Alexio, ex quo ei nu- merati ſunt 200. & 75. Et hi ceſſant quā excita fue- runt in moriis, cum in facto aliter mihi præſupponatur, quām ſcriptum ſit in prædictis excitatis dubitatio- nibus, quibus hiſ à me non mediocri ſtudio elaborati abūnde ſatisfactum eſſe crediderim.

S V M M A R I V M.

- 1 Vxorem inſtitutam in vſufructu nullo dato coheredit, ceneri bāredem proprietatis, nu. 2.
- 2 Vxorem inſtitutam in vſufructu, datis alijs bāredibus ceneri bāredem vſufructuariam.
- 3 Testatoris mentem, in dubio, colligi ex coniecturis, & id quod eſt magis veriſimile.
- 4 L. 1. ſi ex fundo, ff. de bāre, in ſit. declarata.
- 5 Legari non poſſe bāredi ſe ipſo.
- 6 Legatum factum ipſi bāredi granato, ceneri à fideicom- missario vii prælegatum.
- 7 Prælegatum non venire in ſit. fideicommissi.
- 8 Prælegata multis caſibꝫ non venire in ſit. fideicommissi.
- 9 Prælegatum factum cum clauſula, omni meliori modo, ope- rari vt capiatur de manu fideicommissariorū.
- 10 Omni meliori modo, clauſulam, in legatis operari, vt om- nino debeat.
- 11 Clausulam omni meliori modo in testamētis habere ma- gnam vim.
- 12 Prælegatum omni meliori modo, habere vim donatio- nis caſa mortis.
- 13 Subſtitutoſ ſi deponit, præterim à duobus ſac- co ſciliſ & Tartara, qui dixerunt, ſe tanti emiſſe. Et
- 14 Pleno iure, verba, poſita in reſtitutione fideicommissi prohibere detracſionem Trebellianicæ.
- 15 Legatum donec vixerit, pro primo anno eſſe purum, pro ſequentibus conditionale.
- 16 Relictum donec vixerit, imposibile eſſe quod inferat bāredis inſtitutionem.
- 17 Vxori inſtitutam in vſufructu, nullo dato coheredit, ſubſtitutis fratribꝫ teſtantis, ceneri in iunctum fideicommissum poſt mortem.
- 18 Fideicommissum conditionale non transmitti.
- 19 Transmitti non poſſe fideicommissum conditionale.
- 20 Transmitti non poſſe ſe ipſe preſumti ad annos centum.
- 21 Fideicommissum ſuccēſſum argui in iunctum ex onere iniuncti bāredibꝫ ſuccēſſive.
- 22 Onus minutum fideicommissarij caducatis, apud bāredem remanere.
- 23 Caducata vocatione, onus iniunctum vocati remanere apud bāredem.
- 24 Claſſulam, omni meliori modo, poſitam in testamētis,